Wydanie poranne.
Nr. 285. Poniedziałek 5 października 1914. Rocznik XXIII.

2 K miesięcznie z odsyłką.
Zagranicą miesięcznie 2 M. 30 f. 3 fr. 50 ctm., 2½ szyl. 70 cnt. amer.
Tygodniowo w Krakowie 40 h. z dostawą do domu 46 h.
Cena numeru oddzielnego 8 h.
Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partyi socyalno-demokratycznej.
Wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcya i Administracya Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcyi Nr. 396.
Telefon Administracyi Nr. 2314.
Konto czekowe Nr. 34.095.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.
Dział inseratowy: Pl. WW. Świętych 11.
Telefon Nr. 1354.
Konto czekowe Nr. 910.
Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza petitem 20 h. Za miejsce wiersza petitem w nadesłanem 60 h.

Ofenzywa austryacko-niemiecka w Galicyi i w Królestwie.
Klęski Czarnogórców.

Zwycięskie walki z Serbią i Czarnogórą.

Wiedeń, 5 października.

Urzędowo ogłaszają dnia 4 b. m.:

Siły serbskie i czarnogórskie, które wtargnęły do wschodniej Bośni, zmusiły do wysłania naszych sił na ten obszar, leżący na boku od terenu głównych rozstrzygnięć. Pierwsza tamże rozpoczęta akcya uwieńczona została skutecznym rezultatem. Dwie brygady czarnogórskie: brygada spuska pod komendą generała Vukovica i brygada zetska pod generałem Rajevicem, zostały po zaciętych dwudniowych walkach zupełnie pobite i wyparte ku Foczy, poczem w panice cofnęły się ku granicy kraju i musiały pozostawić cały tren wraz z nieznacznymi zapasami, zdobytymi w Bośni.

Także przy tej sposobności znaleziono zwłoki naszych kilku patroli naprzód wysłanych w bestyalski sposób zbezczeszczone, wśród nich zwłoki jednego chorążego.

Przy akcyi rozpoczętej w północnym odcinku pojmano w niewolę cały batalion serbski. Dokonał tego nasz półbatalion. *Potiorek*, zbrojmistrz.

Klęska Moskali pod Suwałkami.

Królewiec, 5 października.

Zastępca głównego komenderującego w Królewcu daje następujące uzupełnienie do wiadomości o zwycięstwie na wschodnim terenie wojny:

Rosyanie zostali zupełnie pobici w dwudniowej bitwie pod Suwałkami w dniach 1 i 2 bm. Pojmano 3000 ludzi i zdobyto 18 dział, wśród nich jedną ciężką bateryę, tudzież wiele karabinów maszynowych, pojazdów i koni.

Ofenzywa austryacka w dniu imienin cesarza.

Wiedeń, 5 października.

Z wojennej kwatery prasowej donoszą **urzędowo**: W prosty sposób obchodzono imieniny cesarza. Przed południem odbyła się msza, w południe wspólny obiad, w którym wziął udział arcyksiążę Karol Franciszek Józef. Główny komenderujący arcyksiążę Fryderyk odczytał wystosowane do cesarza życzenia armii i odpowiedź cesarza. W telegramie hołdowniczym głównego komenderującego armii arcyksięcia Fryderyka powiedziano:

Dla armii stojącej pod mojem kierownictwem jest dobrą wróżbą, że nasze główne siły, ponownie wzmocnione, **ramię przy ramieniu z częściami ściśle z nami zjednoczonego wojska niemieckiego w dniu 4 października, w dniu imienin Waszej Cesarskiej Mości mogły podjąć znowu ofenzywę na północnym terenie wojennym**, po której przy pomocy bożej spodziewają się zwycięstwa.

Walki we Francyi i Belgii.

Londyn, 5 października'

„Manchester Guardian" zauważa, że wojsko sprzymierzonych we Francyi północnej ma z sobą **działa angielskich okrętów.**

„Daily Mail" 30 września pisze: Belgijczycy popołudniu musieli ostrzeliwać piękny kościół w Termonde.

„Times" donosi z Marsylii: Wysyłka **wojsk indyjskich** dokonywa się przez 20 parowców.

Anglia na morzu.

Londyn (przez Berlin) 5 października.

Admiralicya angielska ogłasza następujące oświadczenie: Taktyka niemiecka kładzenia **min podmorskich** oraz działalność ich łodzi podmorskich zmusza nas ze stanowiska wojskowego chwycić się **podobnych zarządzeń**. Rząd angielski z tego powodu dał pozwolenie na **położenie min podmorskich** w pewnych punktach.

Wojska indyjskie we Francyi.

Londyn (przez Berlin) 5 października.

Wysadzenie na ląd wojsk indyjskich odbyło się w **Marsylii**. Wśród wojsk tych znajdują się wojska „Ghurka" z Pendżabu i Beludżystanu.

Rządy angielskie w Egipcie.

Londyn, 5 października.

„Times" donosi z **Kairu**: Główny komenderujący armii okupacyjnej zarządził, że wszyscy przebywający w Egipcie obywatele państwa niemieckiego i monarchii austro-węgierskiej mają **pod groźbą uwięzienia** ich przez władze wojskowe **zapisać się w rejestrze** po dzień 10 bm. To samo zarządzenie wydano dla Sudanu, gdzie przynależni do państwa niemieckiego i austro-węgierskiego nie śmią opuszczać swego miejsca zamieszkania bez paszportów.

Starcia w Macedonii.

Saloniki, 5 października.

W Isztip przyszło między tubylcami a żandarmami serbskimi do **krwawych** starć, ponieważ tubylcy nie chcieli dać się wcielić do armii serbskiej. Wielu ludzi ucieka do Strumicy.

Rządy niemieckie w Belgii.

Bruksela, 5 października.

Od początku b. m. przywrócił niemiecki zarząd pocztowy przerwaną od 6 tygodni **komunikacyę pocztową**. Przesyłane bywają otwarte listy z Niemiec i do Niemiec.

W Brukseli muszą być listy odbierane na poczcie, ponieważ **listonosze brukselscy odmówili służby.**

Chrystyania, 5 października.

W dzienniku „Aftenposten" pisze inżynier norweski Olsen, który powrócił z Belgii, że doniesienia o okrucieństwach niemieckich, o czem donosi prasa zagraniczna, musi się przyjmować **z jak największymi zastrzeżeniami. On niczego podobnego nie widział.**

Skandynawia a Niemcy.

Chrystyania, 5 października.

Prof. Karol Lehman z Getyngi, członek akademii umiejętności w Chrystyanii, ogłasza w „Morgenbladet" artykuł zatytułowany „Niemcy i wojna". Autor zwraca uwagę na pokrewieństwo duchowe między Skandynawią a Niemcami i domaga się, aby **Szwecya i Norwegia zawarły sojusz obronny** przeciw wspólnemu niebezpieczeństwu na wschodzie, nie po to, by szukać przyłączenia do Nie-

miec, lecz by chronić własną własność i kulturę **przed Rosyą.**

Katastrofy na morzu.

Chrystyania, 5 października.

Parowiec norweski „Viking“ **rozbił się.** Załogę uratowano.

Chrystyania, 5 października.

Parowiec norweski „Trömö“, który z ładunkiem węgla jechał z Anglii do Szwecyi, zatrzymany został przez okręty angielskie i odesłany z powrotem do Anglii. Powód tego nie jest kapitanowi znany.

Londyn, 5 października.

Z załogi „Trömö“ **utonęło dwóch ludzi.** Uratowanych wysadził parowiec ratunkowy na północ od Shields.

Ambasador turecki w Ameryce.

Waszyngton, 5 października.

Ambasador turecki Rustem bej, którego uwagi o stanowisku Stanów Zjednoczonych w obecnej wojnie spotkały się **z krytyką,** odjechał przez Nowy Jork do Turcyi. Podczas pożegnania oświadczył, że krok jego wynikł z jego własnej inicyatywy i że nie zapytywał w tej sprawie poprzednio swego rządu.

Swiat muzułmański przeciw Anglii.

Konstantynopol, 5 października.

„Ikdam“ reprodukuje bardzo poważny artykuł wychodzącego od lat 22 w Kalkucie dziennika **perskiego,** w którym podkreślone jest **niezadowolenie** wywołane w świecie muzułmańskim przez obecną politykę angielską.

Aresztowanie Burcewa.

Berlin, 5 października.

Z Kopenhagi donoszą: Wedle doniesień z Londynu został **Burcew aresztowany,** gdy przybył z Sztokholmu do Raumo w Finlandyi.

* *

Cholera.

Wiedeń. Departament sanitarny ministerstwa spraw wewnętrznych podaje do wiadomości: W dniu 4 b. m. stwierdzono bakteryologicznie po 1 wypadku cholery azyatyckiej w Pohrlic i w Neugasse **koło Ołomuńca,** jakoteż jeden wypadek w Karniowie (Jägerdorf) **na Śląsku.** Zachorowały osoby, które przybyły z północnego terenu wojny.

Położenie w Warszawie

opisuje „Berliner Tageblatt“ w następujący sposób:

Wśród społeczeństwa panuje ogólna depresya. Nędza jest ogromna; w Warszawie jest **60.000,** a w Łodzi **przeszło 100.000 bezrobotnych.**

Dzienniki codzień podają wiadomości o zamachach samobójczych z nędzy i zasłabnięciach z głodu. Bandytyzm przybrał zastraszające rozmiary, ludzie wieczorem obawiają się wyjść z domu.

Policya polityczna aresztuje codziennie wiele osób z pośród inteligencyi. Między innymi aresztowany został Tadeusz Miciński i pomimo że nie wytoczono żadnych konkretnych oskarżeń, wywieziono go **do Kaługi.**

Zawieszenie „Vorwärts'u“.

Zniesienie zakazu.

Komendant Berlina, generał Kessel zawiesił „Vorwärts“, centralny organ niemieckiej socyalnej demokracyi, za umieszczenie artykułu politycznego przed przedstawieniem go cenzurze. Jak redakcya donosi, stało się to wskutek przypuszczenia, że tylko artykuły wojkowe podlegają cenzurze.

Po 2 dniach generał **zawieszenie cofnął** tak, że „Vorwärts“ znowu wychodzi. W pierwszym numerze, który wyszedł we czwartek 1 b. m., zawarty jest następujący komunikat:

„Naczelna komenda w marchiach. Berlin 30 września 1914. Adwokat Hugo Haase, poseł do parlamentu, wraz z administratorem „Vorwärts'u“ Ryszardem Fischerem, posłem do parlamentu, prosił 28 września o zniesienie mego zakazu z 27 b. m. Na postawiony przezemnie warunek, aby na przyszłość ze względu na jednomyślność objawioną po wybuchu wojny nie poruszano więcej tematu „Nienawiść klasowa i walka klasowa“, oświadczył dr Haase pismem z daty dzisiejszej, że redakcya „Vorwärts'u“ w porozumieniu z ciałami nadzorczemi powzięła postanowienie, aby na czas wojny redagować gazetę pod postawionym przezemnie warunkiem i potrzebne w tym celu zarządzenia przeprowadzić w łonie redakcyi. W tych warunkach oświadczam **gotowość zniesienia mego zakazu** z 27 b. m., proszę jednak, aby to oświadczenie było zamieszczone na czele najbliższego numeru. Naczelny komendant: von *Kessel,* generał-pułkownik“.

Generał Hindenburg.

Dnia 2 bm. zwycięzca z pod Szczytna, generał-pułkownik Hindenburg ukończył 67 lat życia. O rodzinie generała podają pisma niemieckie następujące informacye:

Pełne nazwisko generała brzmi: Paweł von Beneckendorff und von Hindenburg, a właściwie jest Beneckendorffem, **nie** Hindenburgiem. Rodzina należy do starej szlachty brandenburgskiej, której siedzibą była wieś Beneckendorf koło Salzwedel. Jeden z przodków generała otrzymał w r. 1789 od króla pruskiego Fryderyka Wilhelma II. pozwolenie przybrania nazwiska i herbu rodziny Hindenburg, z której pochodziła jego babka. Ojciec generała zmarł w r. 1902 jako pensyonowany major; matka była córką generalnego lekarza dra Schwickhardta z Poznania.

W Berlinie, na fasadzie domu przy ul. Lützowa l. 30 ustawiono pierwszy w Niemczech pomnik generała z marmuru. Pomnik ma napis: Hindenburg, zwycięski dowódca armii wschodniej 1914“.

Wykurzanie załogi fortecznej.

„Berliner Tageblatt“ ogłasza opis zdobycia fortu Camp des Romains, który leży w połowie łańcucha fortów, łączących Verdun i Toul.

Francuzi bronili się po bohatersku i z energią rozpaczy. Niemieccy pionierzy, uzbrojeni we wszelkie środki, posuwali się naprzód drogami, krwawo zdobytemi. W rowach dzieło zniszczenia uskuteczniali granatami ręcznemi i rurami ogniowemi.

Za pomocą rur ogniowych odbywa się wykurzanie z rowów obsługi dział. Są to wielkie tuby, z których wydobywają się gazy, odurzające załogę i czyniące ją niezdolną do boju.

Podczas walki o fort Camp des Romains pionierzy niemieccy wykurzyli niejeden rów, gdyż nieprzyjaciel nie chciał się poddać. Zdarzało się, że przez otwór wału niemieccy żołnierze zapytywali francuskich, czy mają już dosyć i czy chcą się poddać, ale artylerzyści francuscy odpowiadali, że będą dalej walczyć.

Instytucye galicyjskie w Wiedniu.

Galicyjska kasa oszczędności ze Lwowa urzęduje w Izbie handlowej, Stubenring 8.

Galicyjski bank hipoteczny w „Wiener Bank-Verein“, I Schottengasse.

Galicyjski bank przemysłowy w dolno-austryackiem Towarzystwie eskontowem I. Renngasse 2.

Komisaryat wiedeński N. K. N. urzęduje w hotelu Erzherzog Karl.

Izby handlowe lwowska i brodzka urzędują w gmachu Izby handlowej I. Stubenring 8.

Główny komitet zajmujący się uciekinierami z Galicyi mieści się w drugiej dzielnicy Kleine Sperlgasse 2.

Komitet ten podzielił swe czynności na poszczególne kategorye zawodowe:

1. Dla urzędników wszelkiej kategoryi przy I Schauflergasse 2 od godz 9—12. Pretensye o płacę, emerytury, dary z łaski i t. p. tam należy zgłaszać.

2. Dla profesorów i nauczycieli w gmachu ministerstwa dla Galicyi III. Rennweg 1 od godz. 9—12.

3. Dla adwokatów, notaryuszy, lekarzy, inżynierów prywatnych i t. d. przy I. Rotenturmstrasse 13 (w Izbie adwokackiej) od godziny 4 do 6.

4. Dla wszystkich innych zawodów w Industriehaus III. Schwarzenbergplatz 4 od godziny 9 do 12.

Administracya „Naprzodu“ przypomina, że należy opłacać prenumeratę zawsze zgóry, a wobec trudności zbierania prenumeraty w Krakowie przez inkasenta prosimy o składanie prenumeraty przez roznosicieli **za zwrotem pokwitowania,** które roznosiciele mają przy sobie.

Również zawiadamiamy **biura dzienników,** że tym **wysyłkę dalszą wstrzymamy,** które nie wyrównają **wysłanych rachunków odwrotnie** przekazem.

KRONIKA.

Poniedziałek 5 października.

Nowiny krakowskie.

Następny numer „Naprzodu“ wyjdzie **dziś o godz. 6 wieczór.**

Nadzwyczajny dodatek, który wydaliśmy wczoraj wieczór, dołączamy do dzisiejszego numeru prenumeratorom miejscowym i zamiejscowym.

Do właścicieli realności. Komenda placu ogłasza: Czynsz za mieszkania, zajęte przez nieobecnych oficerów i podoficerów, wypłaca komenda placu (biuro kwaterunkowe, plac św. Magdaleny l. 2, parter na prawo) w godzinach od 10 do 12 przed południem i od 4 do 5 po południu. Właściciele realności lub ich pełnomocnicy mają się wylegitymować.

Lekcye w kompletach z programem szkół normalnych, gimnazyalnych i realnych zaczynają się we czwartek 8 b. m. Dalsze zgłoszenia przyjmuje i informacyj udziela p. Helena Szaferówna ul. Zielona l. 5, w ogródku, parter.

Z konserwatoryum Tow. muzycznego. Wzywa się uczniów klas prof. Świerzyńskiego, Kłosińskiego i Wierzuchowskiego, aby się zgłosili w kancelaryi Tow. muzycznego (Alea Krasińskiego, l. 14, IV p.) dnia 6 b. m. (wtorek) o godz. 6 wieczór.

Wydawca: Ignacy Daszyński. — Redaktor odpowiedzialny: Franciszek Kubanek. Drukarnia Ludowa, Kraków, Dunajewskiego 5 (Telefon 1310).

Walki z Moskalami na Węgrzech.

Budapeszt, 4 października.

Węgierskie biuro korespondencyjne donosi pod datą 3 b. m.:

Jedyna rosyjska kolumna wojska, która się jeszcze znajduje w kraju, mianowicie oddział rosyjski, który się wdarł koło Körözmezö, walczył dzisiaj z oddziałem straży granicznej, który tylko w szczupłej liczbie stał naprzeciw Rosyan. Ponieważ posiłki na tej najbardziej eksponowanej linii dopiero teraz przybywają, musiało się nasze wojsko straży granicznej cofnąć do Hosszumezö, gdzie wraz z znajdującem się w drodze wojskiem pomocniczem, jak to jest do przewidzenia, uczyni koniec także i temu epizodowi. Skutkiem cofnięcia się naszego wojska do Hosszumezö musiano czasowo opróżnić Marmaros-Sziget. Zarząd komitatu urzęduje w Huszt, dopóki po odrzuceniu z powrotem Rosyan nie będzie mógł powrócić do Marmaros-Sziget. W innych przełęczach karpackich postępują nasze wojska wszędzie zwycięsko naprzód.

Walki Niemców.

Berlin, 4 października. Z wielkiej głównej kwatery donoszą pod datą 3 b. m. wieczorem:

Klęska Rosyan.

Na wschodzie zostały III. syberyjski i XXII. korpus armii, które się znajdowały na lewem skrzydle armii postępującej przez Niemen, pobite po dwudniowej zaciętej walce koło Augustowa. Zabrano przeszło 2000 nierannych jeńców oraz pewną liczbę dział i karabinów maszynowych.

We Francyi.

Na francuskim placu wojny nie nastąpiła żadna istotna zmiana.

Oblężenie Antwerpii.

W ataku na Antwerpię padły także forty Lierre, Welchem i Königshockt oraz położone w pośrodku reduty. W pozycyach położonych pośrodku zdobyto 30 dział. Luka, wybita w zewnętrznym pasie fortów, pozwala na prowadzenie dalej ataku przeciw wewnętrznej linii fortów i przeciw miastu.

O arcybiskupa Szeptyckiego.

Wiedeń, 4 października.

Jak się „Fremdenblatt“ dowiaduje, rząd austro-węgierski zasięgnął za pośrednictwem ambasadora jednego z mocarstw wiadomości o miejscu pobytu arcybiskupa hr. Szeptyckiego, co do którego doniesiono, że został przewieziony do Niżnego Nowogrodu a następnie do Kijowa, jednakże nie są znane bliższe szczegóły.

Wydawca: Ignacy Daszyński. — Redaktor odpowiedzialny: Franciszek Kubanek. Drukarnia Ludowa, Kraków, Dunajewskiego 5 (Telefon 1310).